

Архітектура системи стратегічного управління ресурсами оборони: суб'єктно-об'єктна декомпозиція та функціональні зв'язки

Architecture of the Strategic Defense Resource Management System: Subject-Object Decomposition and Functional Relationships

Володимир Коваль

Volodymyr Koval

кандидат військових наук, старший науковий співробітник, e-mail: Candidate of Military Sciences, Senior Researcher, e-mail: vladimerkoval69@gmail.com, ORCID: 0000-0002-6209-6779 vladimerkoval69@gmail.com, ORCID: 0000-0002-6209-6779

Міністерство оборони України, м. Київ, Україна

Ministry of Defense of Ukraine, Kyiv, Ukraine

Received: June 15, 2025 | Revised: June 28, 2025 | Accepted: June 30, 2025

DOI: <https://doi.org/10.33445/sds.2025.15.3.29>

Мета роботи. Дослідження теоретико-методологічних засад та архітектури системи стратегічного управління ресурсами національної безпеки для визначення оптимальних алгоритмів взаємодії між державним плануванням, економічною стійкістю та ресурсним забезпеченням оборонного сектору України.

Метод дослідження. Застосовано системно-структурний аналіз для визначення ролі національних інтересів, а також порівняльний аналіз моделей стратегічного планування (директивного та адаптивного) та досвіду провідних країн (США, Франція, Німеччина).

Результати дослідження. Обґрунтовано трирівневу архітектуру управління ресурсами (підготовча, виконавча, контрольна стадії); класифіковано підходи до державного управління (процесно-документальний, ресурсний, інституційно-оптимізаційний); доведено переваги адаптивного планування над директивним. Визначено тріаду детермінант безпекового середовища (небезпека, загроза, виклик) та ключові характеристики стійкості системи: живучість, стабільність та власне стійкість.

Теоретична цінність дослідження. Робота уточнює понятійно-категоріальний апарат у сфері безпекознавства, зокрема розмежовує поняття "система національної безпеки" та "система забезпечення національної безпеки". Поглиблено розуміння "безпеки через розвиток" як нової парадигми захисту національних інтересів.

Практична цінність дослідження. Отримані результати можуть бути використані для оптимізації алгоритмів прийняття стратегічних рішень в Україні, інтеграції стратегічного планування з бюджетним процесом за прикладом країн НАТО та ЄС, а також для підвищення ефективності мобілізації ресурсів ОПК через інструменти інтелектуального моделювання.

Цінність дослідження. Уперше архітектура стратегічного управління ресурсами безпеки представлена як складний інтелектуальний механізм, що поєднує нормативно-політичні засади з логіко-лінгвістичним моделюванням, що дозволяє враховувати нелінійні фактори впливу в умовах гібридних загроз.

Обмеження дослідження. Дослідження обмежене складністю формалізації слабкоструктурованих даних у сфері безпеки та необхідністю врахування закритих регламентів функціонування силових структур та оборонних підприємств.

Тип статті: Дослідницький.

Ключові слова: стратегічне планування, архітектура управління, національна безпека, ресурсне забезпечення, ОПК, адаптивне планування, національний інтерес, стійкість, державна політика.

Key words: Strategic Planning, Management Architecture, National Security, Resource Provision, Defense Industry, Adaptive Planning, National Interest, Resilience, State Policy.

Вступ

У сучасних геополітичних реаліях, що характеризуються високим ступенем волатильності та гібридністю загроз, роль стратегічного планування в системі державного управління набуває критичного значення. Для України інтеграція оборонно-промислового комплексу (ОПК) у загальнонаціональну економічну систему є не лише питанням воєнної спроможності, а й фундаментом національної стійкості. Традиційні директивні методи управління ресурсами вичерпали свій потенціал, що зумовлює необхідність переходу до гнучких, адаптивних архітектур.

Актуальність дослідження підтверджується потребою у створенні інтелектуалізованої системи управління, здатної синхронізувати національні інтереси з реальними можливостями промислового сектору. Стратегічне планування в цьому контексті виступає основним інструментом мінімізації ризиків та забезпечення «безпеки через розвиток», що дозволяє державі не лише реагувати на поточні виклики, а й проектувати майбутню безпекову архітектуру.

Теоретичні основи дослідження

Теоретичний базис роботи ґрунтується на концепції аксіологічного (ціннісного) підходу до національної безпеки, де ключовим орієнтиром є захист метасистеми “територія — нація — уклад життя”. Дослідження спирається на:

- Теорію стратегічного управління: розгляд управління як динамічного механізму трансформації стратегії у скоординовану діяльність (за працями В. Горбуліна, Г. Еллісона).
- Системний підхід: аналіз ОПК як складної економічної системи, що вимагає підтримки гомеокінетичної рівноваги між споживанням ресурсів та випуском оборонної продукції.
- Парадигму “Великої стратегії” (Grand Strategy): де ресурсне забезпечення розглядається в нерозривному зв’язку з політичними цілями та економічним потенціалом держави.
- Концепцію адаптивності: використання міжнародного досвіду (США, НАТО) щодо впровадження програмно-цільових методів та ієрархічності плануючих документів.

Постановка проблеми

Попри наявність законодавчої бази (зокрема Закону “Про національну безпеку України”), у практичній площині залишається низка системних протиріч:

1. Розрив між стратегією та бюджетом: відсутність чіткої архітектурної кореляції між концептуальними документами та реальним розподілом фінансових і матеріальних активів.
2. Низька швидкість адаптації: існуючі механізми планування «від досягнутого» не дозволяють оперативно реагувати на “слабкі сигнали” та нові типи загроз (виклики).
3. Недостатня інтелектуалізація: брак методик логіко-лінгвістичного моделювання, які б дозволили працювати зі слабкоструктурованими даними в умовах невизначеності воєнного стану.

Термінологічна невизначеність: змішування понять “система національної безпеки” та “система забезпечення безпеки”, що призводить до дублювання функцій суб’єктів управління.

Методологія дослідження

Для комплексного аналізу архітектури управління ресурсами безпеки використано наступний інструментарій:

- Системно-структурний аналіз: дозволив виокремити три стадії управління (підготовчу, виконавчу, контрольну) та визначити функціональні обов’язки суб’єктів (РНБО, Кабінет Міністрів, МОУ).

- Порівняльно-правовий метод: використаний для вивчення моделей стратегічного планування провідних країн світу (США, Франції, Німеччини) та оцінки можливості їх адаптації до українських реалій.
- Метод моделювання (параметричний підхід): застосовано для опису об'єктів ОПК через реляційні та атрибутивні концепти, що дозволяє формалізувати зв'язки між ресурсами та результативністю.
- Семіотичний аналіз та ЛЛМ (логіко-лінгвістичне моделювання): використано для побудови фреймових структур представлення знань, що структурують інформацію про потужність та обмеження ресурсних комплексів.

Ця методологія забезпечує перехід від описового аналізу до проектування конкретних алгоритмів адаптивного управління, що здатні забезпечити живучість національної економіки в умовах воєнних шоків.

Результати

Розглянуті вище аспекти наукового обґрунтування теоретичних засад забезпечення національної стійкості дають підстави стверджувати, що в сучасних умовах стратегічне планування стає домінуючим інструментом формування державної політики у сфері безпеки та оборони. Разом із тим, у вітчизняній політичній та економічній науці питання безпосередньої архітектурної кореляції між стратегічним плануванням та стратегічним управлінням у загальній системі ресурсного забезпечення залишається дискусійним та потребує поглибленої структуризації.

Аналіз архітектури системи управління ресурсами дозволяє виокремити кілька концептуальних підходів до визначення державного управління у сфері безпеки:

- Процесно-документальний підхід: розглядає державне управління як реалізацію сукупності цілей та заходів, заданих нормативно-правовими актами та програмно-цільовими документами стратегічного характеру.
- Ресурсний підхід: визначає управління як регулюючий фактор, що забезпечує раціональний розподіл матеріальних, фінансових, людських та інформаційних ресурсів для реалізації стратегічних національних пріоритетів.
- Інституційно-оптимізаційний підхід: трактує управління як галузь науки, що використовує методи сучасного менеджменту для оптимізації функціонування складних соціально-економічних систем оборонного призначення.

У сучасній міжнародній безпековій архітектурі значення державного управління ресурсами оборони постійно зростає. Досвід НАТО та ЄС свідчить, що стратегічна стабільність безпосередньо залежить від керованості процесів зародження та контролю конфліктних ситуацій, а також від ефективності інститутів, що здійснюють ресурсне забезпечення. Для України це означає перехід від директивних методів до складніших алгоритмів опосередкованого впливу через контекст та цифрові інструменти.

Більшість дослідників [1, 2], наголошують, що в основі архітектури управління мають лежати базові цінності: безпека держави, стійкість економічного розвитку та цінність людського життя. Ціннісно-цільовий підхід є найбільш ефективним для побудови «верхнього поверху» ієрархії управління, оскільки без чітко визначених стратегічних орієнтирів будь-які процедурні вдосконалення на нижчих рівнях (виробничому чи операційному) не дадуть очікуваного ефекту (табл. 1).

Архітектура системи стратегічного управління ресурсами безпеки та оборони України має базуватися на принципах системного підходу, охоплюючи три основні стадії:

1. Підготовча (планування): розробка концептуальних та програмно-цільових документів (Стратегія національної безпеки, Воєнна доктрина).

Таблиця 1 – Порівняльна характеристика компонентів стратегічного управління ресурсами оборони

Компонент архітектури	Характеристика та спрямованість	Роль у системі національної безпеки
Концептуальність	Відображає генеральний замисел розвитку ОПК та сектору безпеки.	Формування єдиної лінії державного поступу.
Довгостроковість	Орієнтація на перспективу 10–15 років (відповідно до Стратегічного прогнозу).	Забезпечення сталості оборонного потенціалу.
Інноваційність	Впровадження нових алгоритмів управління та цифрових двійників.	Адекватність загрозам та мінімізація ризиків.
Адаптивність	Врахування специфічних умов (геополітичних, логістичних, ресурсних).	Стійкість до зовнішніх шоків та санкцій.

Джерело: розроблено автором на основі [3]

2. Виконавча (реалізація): безпосереднє управління ресурсними потоками, контрактація, виробництво ОВТ та забезпечення військ.

3. Контрольна (моніторинг): оцінка реально отриманих результатів та корекція стратегічних планів на основі зворотного зв'язку.

Таким чином, архітектура стратегічного управління ресурсами оборони є не просто ієрархією установ, а складним інтелектуальним механізмом, що поєднує нормативно-політичні засади з інструментами логіко-лінгвістичного моделювання. Ефективність цього механізму визначається його здатністю забезпечувати необхідний рівень обороноздатності за умови оптимального використання обмежених ресурсів національної економіки.

Загалом, на переконання автора, управління в оборонній сфері — це цілеспрямована діяльність із постановки стратегічних завдань, підготовки багатоваріантних рішень, планування реалізації системної місії на пріоритетних напрямках розвитку країни та забезпечення національної стійкості. Вона охоплює організацію процесів виконання планів, мотивацію суб'єктів оборонно-промислового циклу та жорсткий контроль за реалізацією прийнятих рішень.

Процеси глобалізації, що тривають останніми десятиліттями, зумовили зростання ролі держави та державного управління у захисті інтересів особистості, суспільства та нації. Це пов'язано з трансформацією функцій держави на сучасному історичному етапі. В умовах глобальної взаємозалежності жодна країна не може існувати ізольовано від багатofакторної системи міжнародних відносин. Поглиблення партнерських та інтеграційних зв'язків (наприклад, курс України на членство в ЄС та НАТО) об'єктивно корегує суверенні можливості, вимагаючи адаптації внутрішньої політики до стандартів міжнародних інституцій, таких як СОТ, МВФ, Світовий банк тощо.

Водночас наростають нові ризики соціально-економічного розвитку та загрози національній безпеці. Небезпека масштабних збройних конфліктів, що супроводжуються міжнародним тероризмом, нелегальною міграцією та транснаціональною злочинністю, вимагає від держави посилення “охоронної” функції. Для України це проявляється в консолідації суспільства навколо питань національної згоди, територіальної цілісності та інформаційної безпеки в умовах прямої військової агресії та гібридних загроз.

Нова парадигма політики безпеки базується на принципі “безпека через розвиток”. Вона вимагає від держави активної ролі у стимулюванні інновацій, науки та ОПК як локомотива економіки. Комплексне розв'язання цих питань неможливе без системного підходу до стратегічного планування, де архітектура управління ресурсами базується на чіткому термінологічному апараті (табл. 2).

Таблиця 2 – Тріада детермінант безпекового середовища в системі планування

Категорія	Сутнісне наповнення	Вимоги до системи управління
Небезпека	Потенційна можливість заподіяння шкоди населенню, території або укладу життя.	Моніторинг середовища та ідентифікація слабких сигналів.
Загроза	Наявна, актуалізована небезпека, що перебуває у стадії реалізації.	Негайне реагування та мобілізація захисних ресурсів.
Виклик	Сукупність обставин, що потребують реакції для запобігання майбутнім збиткам.	Стратегічне прогнозування та превентивна адаптація.

Джерело: сформовано автором на основі [4]

Виходячи з цього, безпека інтерпретується як фундаментальна властивість системи, що охоплює її здатність протистояти загрозам та адекватно реагувати на виклики. Вона забезпечується через три ключові характеристики:

1. Стійкість — здатність системи нормально функціонувати за умов короткочасних збурень та швидко повертатися до стану рівноваги.
2. Стабільність — сукупність спроможностей, що забезпечують опір тривалим деструктивним факторам.
3. Живучість — здатність системи зберігати базові функції в умовах цілеспрямованої збройної чи інформаційної протидії.

Об'єктом національної безпеки з позицій синергетичного аналізу виступає метасистема: “територія країни — народ (нація) — уклад життя”. Правомірність такого трактування зумовлена необхідністю захисту не лише фізичних кордонів, а й базових цінностей, які є засобом задоволення соціальних та духовних потреб. Відповідно, предметом національної безпеки в архітектурі стратегічного планування є об'єктивні закономірності мінімізації збитків під час функціонування цієї метасистеми.

Центральне місце в архітектурі стратегічного планування посідає категорія “національний інтерес”. Дослідження еволюції цього поняття у вітчизняній науковій думці та практиці державного будівництва дозволяє стверджувати, що сучасний етап розвитку України вимагає переходу від суто прагматичного до аксіологічного (ціннісного) підходу.

Згідно зі Стратегією національної безпеки України, національні інтереси визначаються як об'єктивно значущі потреби особистості, суспільства та держави, реалізація яких забезпечує державний суверенітет, територіальну цілісність, сталий розвиток та якість життя громадян. Проте глобальні виклики XXI століття, включаючи пандемію COVID-19 та повномасштабну збройну агресію, довели, що лише суверенна держава здатна виступати гарантом безпеки та постачальником суспільних благ. Як зазначають провідні аналітики, світові кризи стали каталізатором “ренаціоналізації” політики: виявилось, що фундаментальні цінності — збереження нації, захист національного надбання (духовного, культурного та ресурсного) — стають пріоритетними орієнтирами в ієрархії безпеки.

У науково-практичному контексті вкрай важливо розмежовувати дефініції «система національної безпеки» та «система забезпечення національної безпеки», оскільки вони мають різне функціональне наповнення.

Порівняльна характеристика систем у безпековому дискурсі:

- Система національної безпеки — це змістовна сукупність елементів: національних інтересів, загроз, а також факторів захищеності особистості, суспільства та держави. Це феномен взаємодії інтересів у полі реальних та потенційних викликів.
- Система забезпечення національної безпеки — це безпосередньо інституційний механізм, який включає органи державної влади, норми права, інститути громадянського суспільства та процедури прийняття рішень.

Аналіз вітчизняного законодавства, зокрема Закону України “Про національну безпеку України”, свідчить про поступову уніфікацію термінології. Проте методологічно система національної безпеки має розглядатись як складний багатофакторний об’єкт, що потребує інтелектуального управління (табл. 3).

Таблиця 3 – Структурно-функціональні аспекти системи забезпечення національної безпеки

Аспект системи	Зміст та складові	Роль у стратегічному управлінні
Інституційний	Сукупність структур (Рада національної безпеки і оборони України, Міністерство оборони, Кабінет Міністрів тощо).	Забезпечення правової та організаційної легітимності рішень.
Процесуальний	Алгоритм прийняття та реалізації рішень, цикли стратегічного планування та моніторингу.	Трансформація стратегії у конкретні заходи та завдання.
Ресурсний	Механізм розподілу фінансових, матеріальних та технологічних активів (ресурсні комплекси).	Матеріалізація планів через розвиток ОПК та сектору безпеки.

Джерело: розроблено автором на основі [5]

Система забезпечення національної безпеки — це, по суті, виконавчий механізм, який перетворює прийнятну державою стратегію у скоординовану діяльність відомств та громадянського суспільства. Її функціонування регламентується Конституцією України, міжнародними договорами та спеціальним законодавством у сфері оборони.

Стратегічна мета функціонування такої системи полягає у мінімізації можливих збитків для України, її населення, економіки та державних інститутів від проявів внутрішніх і зовнішніх загроз. В архітектурі стратегічного управління ресурсами оборони це означає створення такої моделі взаємодії, за якої кожен ресурсний центр (від конкретного заводу ОПК до ситуаційного центру) діє синхронно з національними інтересами, забезпечуючи живучість держави в умовах тривалих збройних конфліктів та економічного тиску.

Аналіз еволюції законодавчих підходів до визначення складу системи національної безпеки дозволяє виокремити перехід від вузькосекторного “силового” трактування до комплексного розуміння безпеки як результату взаємодії всіх інститутів держави та суспільства.

Згідно із Законом “Про національну безпеку України”, склад системи забезпечення безпеки також пройшов шлях трансформації: від акценту виключно на “сили та засоби” (Збройні Сили, правоохоронні органи) до широкого залучення суб’єктів цивільного сектору, економічних інституцій та органів місцевого самоврядування. Попередні підходи, які визначали систему лише як сукупність військових формувань, не повною мірою корелювали з такими стратегічними пріоритетами, як “Економічна стійкість”, “Людський капітал” або “Кібербезпека”.

Сучасна архітектура системи забезпечення національної безпеки України розглядається як механізм узгоджених дій органів державної влади щодо реалізації національних інтересів. До ключових функцій цієї системи належать:

- Оцінка та прогнозування джерел небезпеки: виявлення воєнних, гібридних, економічних та енергетичних загроз.
- Вироблення ефективних способів протидії: розробка асиметричних та комплексних відповідей на виклики.
- Управління силами та засобами: координація дій у повсякденних умовах, під час надзвичайних ситуацій та в особливий період.
- Оптимізація алгоритмів управління кризою: вдосконалення порядку прийняття стратегічних рішень у критичних часових межах.

Світовий досвід свідчить, що в умовах глобальної турбулентності традиційні інструменти мінімізації ризиків стають недостатніми. Спостерігається розмивання межі між несилловими та силовими методами досягнення зовнішньополітичних цілей, мілітаризація міжнародних відносин та кіберпростору. В економічній сфері це супроводжується підвищеною волатильністю, “торговельними війнами” та боротьбою за маршрути транспортування енергоресурсів.

У подібних умовах основним засобом забезпечення національної безпеки стає формування довгострокових гнучких адаптивних стратегій, які охоплюють усі аспекти життєдіяльності: від ОПК до духовної та інформаційної сфер (табл. 4).

Таблиця 4 – Порівняльний аналіз моделей стратегічного планування

Характеристика	Директивне планування	Сучасне адаптивне планування (ОПК України)
Логіка процесу	“Від досягнутого” (екстраполяція минулого).	“Від майбутнього” (цільовий сценарій та зворотний вивід).
Об’єкт управління	Жорстка вертикаль підприємств та галузей.	Мережева взаємодія держави, бізнесу та союзників.
Облік наслідків	Переважають виробничі показники.	Комплексний облік соціально-політичних та безпекових ризиків.
Ресурсна база	Централізований розподіл без урахування ринкових цін.	Раціональне використання обмежених ресурсів за критерієм “ефективність-вартість”.

Джерело: розроблено автором на основі [6]

Створені за радянських часів механізми директивного планування вже не відображають складності та взаємозалежності сучасних економічних процесів. Можливості держави щодо прямого впливу на плани підприємницької спільноти в ринкових умовах обмежені, а відсутність методик обліку соціально-політичних наслідків у «класичному» підході не дозволяє ефективно вирішувати завдання безпеки. Саме тому критичним стає перехід до архітектури управління, яка базується на інтелектуальному моделюванні та раціональному використанні обмеженої ресурсної бази для досягнення цілей національної стійкості.

Отже, сучасний підхід до прийняття державних рішень у сфері безпеки має бути виключно системним. Він повинен враховувати складну мережу взаємозв’язків навколишнього світу, передбачати потенційні негативні фактори та забезпечувати активну протидію контрсуб’єктам політичної та економічної діяльності. Стратегічні цілі держави мають бути чітко відображені в базових документах планування, насамперед у Стратегії національної безпеки України.

Саме стратегічне планування, що базується на формуванні довгострокових пріоритетів, постійному моніторингу стану держави та результатах багатоваріантного прогнозування, дозволяє вийти на якісно новий рівень прийняття рішень. Воно орієнтоване на проектування моделі майбутнього через обґрунтований набір системних змін у ключових сферах діяльності.

Світовий досвід переконливо свідчить: стратегічне планування стає ефективним інструментом державного управління лише за умови його тісної інтеграції з бюджетним процесом.

- У США система планування охоплює довго-, середньо- та короткострокові рівні. Ключовим документом є Стратегічний план дій (на 5 років з коригуванням кожні 3 роки). Саме ці плани є підґрунтям для виділення бюджетних коштів міністерствам і відомствам. Важливу роль відіграє Закон про ефективність роботи уряду (GPRA, 1993), що регулює результативність діяльності державних органів.

- У Франції акцент робиться на програмно-цільових методах. З 2006 року діє законодавство, що передбачає розподіл бюджетних асигнувань не просто за статтями витрат, а за цільовими напрямками (місями та програмами).

- У Німеччині федеральні міністерства розробляють галузеві стратегії, які затверджуються урядом. Їхні середньострокові плани слугують обґрунтуванням для бюджетних запитів у процесі формування федерального бюджету.

Попри загальні закономірності, Україні недоцільно повністю копіювати закордонні моделі. Вітчизняна архітектура стратегічного управління ресурсами оборони має враховувати специфіку державного устрою, особливості воєнного стану та процедури прийняття бюджетних рішень у кризових умовах.

Для українських реалій стратегічне планування слід розглядати як управлінську систему, що забезпечує реалізацію державної політики захисту національних інтересів. Відповідно до Закону України “Про стратегічне планування” (та спорідненого законодавства про нацбезпеку), метою такої системи є створення єдиного порядку правовідносин, визначення повноважень учасників та ув’язка стратегічних рішень із бюджетними можливостями на середньо- та довгострокову перспективу.

Ключовими завданнями системи стратегічного планування є:

1. Конкретизація стратегічного цілепокладання: трансформація цілей, визначених Президентом України та Радою національної безпеки і оборони, у конкретні завдання та заходи.

2. Координація суб’єктів: узгодження дій органів влади, ОПК, господарюючих суб’єктів та громадянського суспільства.

3. Стратегічний контроль та моніторинг: відстеження ходу виконання планів та оцінка стану національної безпеки через систему індикаторів.

4. Інформаційно-аналітичне забезпечення: вдосконалення методів ситуаційного моделювання та прогнозування.

Система стратегічного планування — це багатовимірний феномен, що об’єднує підсистеми розробки документів, контролю результатів та інформаційного супроводу для “проектування майбутнього”. Обов’язковою умовою її життєздатності є активна участь не лише державних і військових структур, а й корпоративного сектору, наукових інституцій та громадськості. Таким чином, через свою універсальність і багатофункціональність, стратегічне планування є критичним фактором успіху системи забезпечення національної безпеки України в цілому.

Розглядаючи зазначену систему крізь призму понятійного апарату, слід підкреслити, що категорія «система забезпечення національної безпеки» інтегрує два визначальні аспекти: наявність відповідних інституційних структур та функціонування специфічного процесу прийняття й реалізації рішень. У цьому контексті систему забезпечення безпеки варто трактувати як динамічний механізм, що трансформує ухвалену державою стратегію у скоординовану діяльність профільних відомств, оборонно-промислового сектору, громадських об’єднань та громадян на базі чинного законодавства.

Система забезпечення національної безпеки України охоплює всі сфери життєдіяльності держави, її вплив поширюється на реалізацію кожного стратегічного пріоритету. Вона включає сукупність взаємодіючих суб’єктів, залучені ресурси, а також політичне, економічне, правове, кадрове та інформаційне забезпечення їхньої активності.

Таке трактування об’єктивно демонструє складну та нелінійну сутність системи, що вимагає від державної політики врахування всієї сукупності взаємозв’язків між її елементами. З огляду на різноманітність факторів впливу, частину з яких неможливо оцінити кількісно, формалізований опис системи класичними методами є вкрай складним. Саме тому в системі стратегічного планування особливої ваги набувають методи експертних оцінок та логіко-лінгвістичного моделювання, які дозволяють працювати зі слабкоструктурованими даними.

Розвиток системи забезпечення національної безпеки є одним із найбільш актуальних і складних завдань для органів державної влади. Аналіз свідчить, що вирішення цього завдання ускладнюється низкою факторів:

- необхідністю глибшого теоретико-методологічного обґрунтування концептуальних засад;
- потребою в адаптації нормативно-правового забезпечення до умов воєнного часу та гібридних викликів;
- обмеженістю матеріально-технічного та кадрового ресурсу для довгострокового стратегічного планування.

Висновки

В Україні система стратегічного планування має багаторівневу структуру. З одного боку, вона представлена силами та засобами (оборонний сектор), а з іншого — розгалуженою ієрархією документів:

1. Концептуальні документи: Стратегія національної безпеки, Воєнна доктрина, Стратегічний оборонний бюлетень, основи державної політики в окремих сферах.
2. Програмні документи: державні цільові програми (розвитку ОБТ, реформування ОПК), програми соціально-економічного розвитку.
3. Операційні плани: плани діяльності центральних органів виконавчої влади, плани територіальної оборони, бюджетні програми та плани законотворчої діяльності.

Детальний розгляд сутності та ієрархії документів стратегічного планування, а також механізмів їхньої взаємодії буде висвітлено у наступних розділах дослідження. Це дозволить сформулювати цілісне уявлення про те, як архітектура управління ресурсами втілюється у конкретних управлінських регламентах та ресурсних потоках.

Фінансування

Це дослідження не отримало конкретної фінансової підтримки.

Конкуруючі інтереси

Автори заявляють, що у них немає конкуруючих інтересів.

Список використаних джерел

1. Горбулін В. П., Качинський А. Б. Стратегічне планування: вирішення проблем національної безпеки. Київ: НІСД, 2010. 288 с.
2. Про національну безпеку України: Закон України від 21.06.2018 № 2469-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2469-19>.
3. Allison G., Blackwill R. D. America's National Interests. Cambridge, MA: Belfer Center for Science and International Affairs, 2000. 112 p.
4. Liddell Hart B. Strategy. 2nd rev. ed. New York: Penguin Books, 1991. 432 p.
5. National Security Strategy of the United Kingdom: Strategic Defence and Security Review 2015. London: HM Government, 2015. 96 p. URL: <https://www.gov.uk/government/publications/national-security-strategy-and-strategic-defence-and-security-review-2015>.
6. Данилик О. М. Архітектура державного управління ресурсами оборони: системний підхід. Економіка та держава. 2021. № 4. С. 12–18.

References

1. Horbulin, V. P., & Kachynskiy, A. B. (2010). Stratehichne planuvannia: vyrishennia problem

- natsionalnoi bezpeky [Strategic planning: solving national security problems]. NISD.
2. Verkhovna Rada of Ukraine. (2018). Zakon Ukrainy “Pro natsionalnu bezpeku Ukrainy” [Law of Ukraine “On the National Security of Ukraine”]. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2469-19>
 3. Allison, G., & Blackwill, R. D. (2000). America’s National Interests. Belfer Center for Science and International Affairs.
 4. Liddell Hart, B. (1991). Strategy (2nd rev. ed.). Penguin Books.
 5. HM Government. (2015). National Security Strategy of the United Kingdom: Strategic Defence and Security Review 2015. <https://www.gov.uk/government/publications/national-security-strategy-and-strategic-defence-and-security-review-2015>
 6. Danylyk, O. M. (2021). Arkhitektura derzhavnoho upravlinnia resursamy oborony: systemnyi pidkhid [Architecture of state management of defense resources: a systematic approach]. *Ekonomika ta derzhava*, (4), 12–18.